

Nd. 332. Frumvarp til laga [138. mál]

um breyting á lögum nr. 103 30. des. 1943, um lífeyrissjóð hjúkrunarkvonna.

(Lagt fyrir Alþingi á 74. löggjafarþingi, 1954.)

1. gr.

Eftir 1. gr. laganna komi ný grein, er verður 2. gr., svo hljóðandi (og breytist greinatalan samkvæmt því):

Sjóðfélagar eru í lögum þessum taldir allir þeir, sem skylt er að greiða iðgjöld í sjóðinn og rétt eiga á lífeyri úr honum.

2. gr.

Aftan við 3. gr. laganna komi tvær nýjar málsg., svo hljóðandi:

Stjórn sjóðsins skal sjá um ávöxtun fjár hans. Skal ávaxta sjóðinn í tryggum verðbréfum, svo sem ríkisskuldabréfum eða öðrum bréfum með ríkisábyrgð, skuldabréfum bæjar- og sveitarfélaga, vaxtabréfum veðdeildar Landsbankans eða Búnaðarbankans, jarðræktarbréfum, skuldabréfum tryggðum með fyrsta veðrétti í fasteignum samkvæmt því, sem nánar verður ákveðið í reglugerð, eða með öðrum álíka tryggilegum hætti.

Ráðherra getur kveðið nánar á um útlán sjóðsins með reglugerð, þar á meðal sett fyrirmæli um lánveitingar til íbúðarhúsabygginga fyrir sjóðfélaga.

3. gr.

Aftan við 6. gr. laganna komi ný málsg., svo hljóðandi:

Þegar sjóðfélagi hefur greitt iðgjöld til sjóðsins í 25 ár, falla iðgjaldagreiðslur hans niður svo og iðgjaldagreiðslur launagreiðanda hans vegna.

4. gr.

Aftan við 2. mgr. 7. gr. laganna komi: og skal verðmæti þeirra fríðinda talið hið sama og þau eru metin til skatts.

5. gr.

Aftan við 8. gr. laganna komi ný málsg., svo hljóðandi:

Upphæð ellilífeyris má þó aldrei nema meiru en 75% af launum þeim, er á hverjum tíma fylgja starfi því, er sjóðfélaginn lét af.

6. gr.

Eftir 1. mgr. 9. gr. laganna komi ný málsg., svo hljóðandi:

Þrátt fyrir örorku getur engin hjúkrunarkona fengið örorkulífeyri, meðan hún heldur jafnháum launum og hún áður hafði, hjá aðila, er tryggir starfsmenn sína í lífeyrissjóði, sem stofnaður er með lögum.

7. gr.

Síðasta mgr. 9. gr. laganna orðist þannig:

Örorkumatið skal framkvæmt af tryggingayfirlækni í samráði við landlækni, og skal það aðallega miðað við vanhæfi sjóðfélaga til að gegna starfi því, er hann hefur gegnt að undanfögnu.

8. gr.

1. mgr. 10. gr. laganna orðist þannig:

Ef sjóðfélagi deyr og lætur eftir sig börn eða kjörbörn, sem eru yngri en 16 ára, fá þau lífeyri úr sjóðnum, unz þau eru fullra 16 ára, enda hafi hin látna séð um framfærslu þeirra að nokkru eða öllu leyti. Eigi börnin foreldri eða kjörforeldri á lífi, sem sér um framfærslu þeirra, er lífeyrir hvers um sig 25% hærri en þær upphæðir,

sem stjórnarráðið ákveður sem meðalmeðlag með börnum á þeirra aldri í Reykjavík á þeim tíma, er þau njóta lífeyris. Eigi börnin hvorki foreldri né kjörforeldri á lífi, sem sér um framfærslu þeirra, eru lífeyrisupphæðirnar tvöfalt hærri.

9. gr.

Í stað orðsins „fósturbörn“ í 2. mgr. 10. gr. laganna komi: kjörbörn.

10. gr.

Aftan við 2. mgr. 10. gr. laganna komi ný málsg., svo hljóðandi:
Fósturbörn, er sjóðfélagi hefur framfært að mestu eða öllu leyti, njóta sama réttar og börnum og kjörbörnum er veittur hér að framan.

11. gr.

11. gr. laganna falli niður, og breytist greinatalan samkvæmt því.

12. gr.

Aftan við 12. gr. laganna bætist:
Launagreiðanda ber að halda iðgjöldum eftir af launum sjóðfélaga og greiða þau til sjóðsins innan tveggja vikna frá útborgun launanna.

13. gr.

1. mgr. 13. gr. laganna orðist þannig:
Starfstími hjúkrunarkvenna reiknast frá þeim tíma, er iðgjaldagreiðslur þeirra hefjast. Þó er heimilt að kaupa þeim réttindi fyrir fyrri starfstíma gegn gjaldi, er sjóðstjórnin ákveður í samráði við tryggingasérfræðing.

14. gr.

Eftir 13. gr. laganna komi ný gr., svo hljóðandi (og breytist greinatalan skv. því):
Nú flyzt hjúkrunarkona, sem verið hefur í lífeyrissjóði hjúkrunarkvenna, í starf, sem veitir aðgang að öðrum lífeyrissjóði, sem stofnaður er með lögum, og má þá endurgreiða með vöxtum öll iðgjöld, sem greidd hafa verið í sjóðinn hennar vegna. Það er skilyrði fyrir þessari endurgreiðslu, að hún gangi til kaupa á lífeyrisréttindum fyrir viðkomandi hjúkrunarkonu í sjóði þeim, er hún flyzt til. Þó má aldrei endurgreiða hærri upphæð en þarf til þess að kaupa réttindi í hinum nýja sjóði, er svari til þess starfstíma, er hún hafði öðlazzt.

Sjóðstjórninni er heimilt að nota sömu endurgreiðslureglur, þegar sjóðfélagi flyzt í annan sjóð, sem viðurkenndur er af fjármálaráðuneytinu.

15. gr.

2. málsl. 18. gr. laganna orðist þannig:
Enginn skuldheimtumaður í dánarbúi eða þrotabúi hefur rétt til að skerða kröfurnar á nokkurn hátt, og eigi má halda lífeyrisfé eftir til greiðslu opinberra gjalda.

16. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

17. gr.

Þegar lög þessi hafa öðlazzt gildi, skal fella meginmál þeirra inn í lög nr. 103 30. des. 1943, um lífeyrissjóð hjúkrunarkvenna, og gefa þau út svo breytt.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Í l. nr. 42 14. apríl 1954, um breyting á l. nr. 101 30. des. 1943, um lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins, er bráðabirgðaákvæði þess efnis, að ríkisstjórninni er falið að láta fram fara endurskoðun á framangreindum lögum.

Samkvæmt því hefur fjármálaráðuneytið, með bréfi dags. 19. júní s. l., falið stjórnendum lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins að endurskoða lög þess sjóðs, en í sama bréfi óskaði rn. þess, að sömu aðilar önnuðust sams konar endurskoðun á lögum nr. 103 30. des. 1943, um lífeyrissjóð hjúkrunarkvenna.

Hafa endurskoðendur laganna haft samráð við stjórn lífeyrissjóðs hjúkrunarkvenna um breytingartillögur þær, sem gerðar eru, og hefur stjórn þess sjóðs tjáð sig samþykka þeim.

Frumvarp þetta er árangur af ofangreindri endurskoðun. Fara hér á eftir athugasemdir um hverja einstaka grein frumvarpsins.

Um 1. gr.

Ekki er hér um efnisbreytingu að ræða, en aðeins nánar skýrgreint, hverjir séu sjóðfélagar.

Um 2. gr.

Sett eru nánari ákvæði um útlánastarfsemi sjóðsins, og eru þau sniðin eftir hliðstæðum ákvæðum lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins og lífeyrissjóðs barnakennara og ekkna þeirra.

Um 3. gr.

Samkvæmt 8. gr. l. nr. 103/1943 er hámarkseftirlaunarétti náð, þegar iðgjöld hafa verið greidd í 25 ár. Nú getur staðið svo á, að sjóðfélagi hafi lokið 25 ára iðgjaldagreiðslu nokkrum árum áður en hann öðlast rétt til þess að hætta störfum og fá eftirlaun. Engin réttindi fást fyrir þau iðgjöld, sem greidd eru eftir að 25 ára iðgjaldagreiðslu er lokið. Iðgjaldagreiðsla, sem engin réttindi veitir, er óréttlát, og er því lagt til, að iðgjaldagreiðslan standi aldrei lengur en 25 ár.

Um 4. gr.

Sett eru ákvæði um mat á þeim hluta launa, sem greiddur er í hlunnindum, og virðist eðlilegt, að skattmat sé þar lagt til grundvallar.

Um 5. gr.

Ákvæði þetta, sem tekið er óbreytt úr 1. gr. l. nr. 40 15. febr. 1945, um breyting á l. nr. 101 30. des. 1943, um lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins, er sett til þess að koma í veg fyrir greiðslu óeðlilega hárra eftirlauna, ef visitala framfærslukostnaðar kynni að lækka til muna.

Um 6. gr.

Þarfnast ekki skýringa.

Um 7. gr.

Þetta er nýmæli, sem felur það í sér, að örorkumatið skuli ekki vera eingöngu medicínskt, heldur aðallega miðað við vanhæfi sjóðfélagans til þess að gegna starfi því, er hann hefur gegnt að undanfögnu. Þessi breyting er til rýmkunar á réttindum til örorkulífeyris.

Um 8.—10. gr.

Í upphafi 8. gr. frv. er orðalagi breytt til samræmis við ákvæði 1. gr. frumvarpsins. Aðrar breytingar eru einnig orðalagsbreytingar.

Um 11. gr.

Þarfnast ekki skýringa.

Um 12. gr.

Hér er gert ráð fyrir strangara aðhaldi um skyldu launagreiðanda varðandi skil til sjóðsins en gert er í l. nr. 103/1943.

Um 13. gr.

Hér er fellt niður sérákvæði, sem einungis gildi fyrir hjúkrunarkonur, sem gerðust sjóðfélagar við stofnun sjóðsins. Að öðru leyti er hér ekki um efnisbreytingu að ræða.

Um 14. gr.

Grein þessi er nýmæli. Hún gerir það kleift, að hjúkrunarkona, sem verið hefur í lífeyrissjóði hjúkrunarkvonna, en flyzt í starf, er veitir aðgang að öðrum lífeyrissjóði, sem stofnaður er með lögum, geti keypt sér þar réttindi á borð við þau, er hún hafði öðlzt í lífeyrissjóði hjúkrunarkvonna. Að þessu getur verið mikið hagræði fyrir þær hjúkrunarkonur, sem flytjast í annan sjóð vegna breytinga á starfi. En flestum er um megn að kaupa sér réttindin, þegar um nokkurn verulegan starfstíma er að ræða, ef þær fá ekki aðra endurgreiðslu en eigin iðgjöld vaxtalaus.

Þar sem grein þessi er aðeins heimildargrein, þótti rétt að láta hana einnig ná til flutnings í aðra sjóði, sem viðurkenndir eru af fjármálaráðuneyti.

Um 15. gr.

Orð 18. gr. l. nr. 103/1943 eru svo viðtæk og ótvíræð, að augljóst er, að vilji lögjafans hefur verið að undanskilja kröfu um lífeyri öllum skuldheimtumönnum kröfuhafans til þess að tryggja það, að hann fái sjálfur persónulega að njóta lífeyrisfjárins. Þrátt fyrir þetta hefur það átt sér stað, að skattheimtumenn hafa látið halda eftir lífeyrisfé til greiðslu opinberra gjalda. Þetta er a. m. k. andstætt anda laganna, og þykir rétt að taka fyrir það með skýlausu lagaákvæði.

Um 16. og 17. gr.

Þarfnast ekki skýringa.